

ÅRSRAPPORT

2016

HANSA BORG HOLDING AS
(Konsern)

Org.nr 984 349 939

Styrets beretning

Resultatregnskap, balanse
og kontantstrømsanalyse

Noter til regnskapet
Revisors beretning

HOVEDTALL

Omsetning (mill kr)	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009
Driftsinntekter	1 174	1 202	1 248	1 168	1 109	1 062	1 167	1 322
Særlavgifter til staten	1 502	1 524	1 595	1 561	1 578	1 571	1 550	1 636
Resultat (mill kr)								
Resultat før av- og neskriveringer (EBITDA)	185	202	226	208	175	122	143	196
Driftsresultat (EBIT)	120	117	143	128	88	28	50	96
Resultat før skatt (EBT)	121	122	144	123	76	17	35	82
Lønnsomhet								
EBIT margin (%)	10,2 %	9,8 %	11,5 %	11,0 %	7,9 %	2,6 %	4,3 %	7,3 %
Balanse (mill kr)								
Totalkapital	1105	1 107	1 111	1 087	948	943	1 010	1 102
Langsiktig gjeld	141	146	166	187	202	230	278	334
Egenkapital	332	304	284	247	176	165	176	154
Soliditet								
Egenkapitalandel (%)	30 %	27 %	26 %	23 %	19 %	17 %	17 %	14 %
Personal								
Antall ansatte	399	486	512	528	510	532	562	628
Kvinneandel	14,0 %	13,4 %	14,0 %	13,7 %	12,4 %	12,8 %	14,0 %	14,0 %
Sykefravær	7,3 %	5,9 %	7,1 %	5,6 %	6,5 %	6,5 %	6,4 %	5,6 %
Bærekraft								
Investeringer (mill kr)	82	134	85	34	34	60	37	43

Hansa Borg Holding AS (konsern)-Styrets beretning 2016

Virksomhetens art

Hansa Borg Holding AS er holdingselskapet i konsernet og eier 100 % av driftsselskapet Hansa Borg Bryggerier AS som produserer, selger og distribuerer konsernets produkter, og som eier 54,44 % av aksjene i selskapet Nøgne Ø Det Kompromissløse Bryggeri AS. I januar 2016 kjøpte Hansa Borg Bryggerier AS 50,00 % av aksjene i selskapet Austmann Bryggeri AS. Dette selskapet er også inkludert i konsernet.

Konsernets hovedvirksomhet er produksjon, distribusjon, markedsføring og salg av drikkevarer til det norske dagligvare- og utelivsmarkedet. Selskapet har produksjon i Bergen, Kristiansand, Sarpsborg, Grimstad, Olden og Trondheim.

Konsernets strategi er å være en norsk drikkevareaktør forankret i en desentralisert produksjonsstruktur. Gjennom forbrukerinnsett, kunnskap og motiverte medarbeidere, skal selskapet målrettet utvikle prosesser og merkevarer for å vinne ledende regionale og nasjonale posisjoner.

Konsernet har et bredt produktsortiment innenfor øl, vann, brus, og sider med Hansa, Borg, CB, Grevens, Nøgne Ø og Olden som de viktigste merkenavnene. I tillegg har konsernet lisensavtaler for produksjon og/eller salg av merkevarene Heineken og Clausthaler. Selskapet har også et utvalg av vin og brennevin for salg og distribusjon rettet mot utelivsmarkedet. Hansa Borg er en klar nr. 2 aktør i det norske ølmarkedet. Hovedkontoret ligger på Kokstad i Bergen.

Redegjørelse for årsregnskapet

Årsregnskapet er utarbeidet og avlagt i samsvar med regnskapsloven og god regnskapsskikk.

Fortsatt drift

Med henvisning til Regnskapslovens bestemmelser bemerkes det at årsoppgjøret er avlagt under forutsetningen av fortsatt drift. Dette er basert på konsernets resultatprognoser for inneværende år og de langsiktige prognosene for de kommende år. Det har ikke inntruffet forhold etter regnskapsårets slutt som er av vesentlig betydning for å vurdere konsernets stilling og resultat.

Resultatregnskapet

Konsernet hadde driftsinntekter i 2016 på 1.174 MNOK, som er en nedgang fra 1.202 MNOK i 2015.

Driftsresultatet ble 120,0 MNOK i 2016 mot 117,3 MNOK i 2015. De samlede kostnadene ble redusert med 2,8%. Netto finansposter i 2015 ble +0,8 MNOK mot +4,9 MNOK i 2015.

Resultat før skattekostnad er 120,8 MNOK mot 122,2 MNOK i 2015. Dette utgjør en reduksjon på 1,4 MNOK.

Morselskapets årsresultat er på 66,7 MNOK som utgjør mottatt utbytte fra datterselskapet pluss renteinntekter på internt lån.

Kontantstrømmer

Konsernet har i 2016 generert 131,4 MNOK fra operasjonelle aktiviteter mot 179,9 MNOK i 2015. Tilsvarende er 91,2 MNOK netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter mot 133,2 MNOK i 2015. Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter utgjorde 72,1 MNOK mot 85,5 MNOK i 2015.

Volum- og inntektsutvikling

Som følge av et av verdens høyeste avgiftsnivåer registrerer vi en fortsatt en krevende utvikling innen særlig «main stream-øl». Det er samtidig en økt interesse for premium- og spesialøl. Dette har gitt økte muligheter for økte inntekter innen både dagligvare- og utelivskanalen, til tross for reduserte volumer. Vekst innen cidersegmentet bidrar til en positiv produktmiks.

Kostnadsutvikling

Konsernets innkjøpsprosess og en stram kostnads- og aktivitetsstyring har bidratt til en gunstig utvikling av driftskostnadene.

Investeringer, finansiering og likviditet

Det er gjennom 2016 foretatt investeringer på MNOK 82,3 mot MNOK 134,1 i 2015.

Konsernet har en relativ lav eksponering mot valuta. Konsernets valutarisiko knytter seg utelukkende til varekjøp fra utlandet. Konsernets valutarisiko er nedfelt i en strategi hvor sikringen skal være mellom 30 og 70 % av forventet årlig kjøp i utenlandsk valuta. Renterisikoen er redusert ved hjelp av rentesikringsavtaler. En andel av konsernets rentebærende gjeld er sikret på akseptable nivåer.

Konsernets kredittrisiko er først og fremst knyttet til utelivssegmentet. Rutiner for etablering av sikkerheter og tett kundeoppfølging har historisk ført til forholdsvis begrensede tap.

Egenkapitalutvikling

	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010
Egenkapital	332 418	303 668	283 580	246 852	176 399	164 559	175 519
i % av totalkapital	30,1 %	27,4 %	25,5 %	22,7 %	18,6 %	17,5 %	17,4 %

Personalforhold og arbeidsmiljø

Konsernet hadde i 2016 i gjennomsnitt 462 årsverk (503 i 2015) i arbeid ved virksomhetene i Bergen, Kristiansand, Sarpsborg, Olden, Grimstad og Trondheim. Antall ansatte pr. 31.12.2016 var 399 (486 2015)

Samarbeidet med de ansattes organisasjoner er godt og preget av gjensidig respekt og god dialog. Gjennom etablerte samarbeidsfora bidrar ansattes representanter til å løse selskapets utfordringer på en konstruktiv måte.

Hansa Borg Holding er en IA-bedrift (Inkluderende Arbeidsliv). Konsernet har som «policy» at forskjellsbehandling grunnet kjønn, etnisk opprinnelse eller nedsatt funksjonsevne ikke skal forekomme. Det betales lik lønn for likt arbeid, uavhengig av kjønn, etnisk bakgrunn eller funksjonsevne.

På operatørnivå er avtalene kollektive og avtalebestemmelsene gjelder for begge kjønn. Funksjonærgruppene er individuelt avlønnet basert på kompetanse og erfaring. For samme stillingskategorier er det tilnærmet lik lønn uansett kjønn.

Totalt i konsernet er kvinneandelen av de ansatte 14,0 % (14,0 %). Selskapet, og hele bryggeribransjen, har tradisjonelt vært mannsdominert. En bevisst holdning til rekruttering og avansement av kvinner skal bidra til en jevnere kjønnsfordeling.

Helse, miljø og sikkerhet

Sykefraværet var i 2016 på totalt 7,3 % (5,9 % i 2015). Dedikerte ressurser er satt av for oppfølging av sykefraværet i bedriften. En stor del av langtidsfraværet skyldes

sykdommer eller skader som ikke er relatert til arbeidet. Bedriften jobber aktivt for å få langtidssyke tilbake i jobb. Blant kvinnelige medarbeidere er sykefraværet 10,0 % (5,0 % i 2015) mens det blant menn er 6,9 % (6,1 % i 2015).

Det har ikke forekommet alvorlige arbeidsuhell eller ulykker i løpet av året. For å redusere antall mindre alvorlige skader blir det fokusert på bruk av verneutstyr og sikkerhet ved håndtering av kjemikalier. Bedriftens vernetjeneste er aktivt involvert i dette arbeidet.

I 2016 er 87 (121) ansatte 58 år eller eldre. Av disse er 40 (48) funksjonærer og 47 (73) operatører.

Ytre miljø

Konsernet driver sin virksomhet i tråd med de lover og forskrifter som gjelder for virksomheten og har nødvendige tillatelser for utslipp til vann og luft. Det er løpende dialog med myndighetene knyttet til et noe høyt nivå for utslipp av organisk materiale. Det utføres kildesortering av avfall og konsernets deltar i alle relevante retur- og gjenvinningsordninger. Konsernet bruker ikke helse- eller miljøfarlige kjemikalier i produktene og det blir ikke helse- og eller miljøfarlig avfall når produkter destrueres. Innen bryggerivirksomheten selges en stadig mindre andel av produktene i *gjenbruksemballasje* som returneres til produsentene. Hoveddelen av *gjenvinningsemballasjen* som omsettes av selskapet blir samlet inn av selskapet Infinitum som driver panteordningen for gjenvinnbare drikkevarebokser og plastflasker.

Nærmere om driften

Fra april 2016 gikk Hansa Borg Bryggerier fra direkte distribusjon til grossistdistribusjon. Antall årsverk er vesentlig redusert som følge av denne driftsomleggingen. Distribusjonen til Utelivskundene er uberørt av nevnte omlegging.

Vesentlige driftsendringer i 2017

Som følge av Rema 1000s nye markeds- og leverandørstrategi vil konsernets salg til denne kjeden bli vesentlig redusert i 2017. Administrasjonen og de ansattes foreninger har ikke endelig tatt stilling til hvilke bemanningstilpasninger som må gjøres.

Årsresultat og disponering

Morselskapets årsresultat i 2016 var 66,8 MNOK. Til utbytte avsettes 65,0 MNOK og 1,8 MNOK overføres til annen egenkapital. Morselskapets egenkapital var på balansedatoen MNOK 548,3. Konsernets egenkapital utgjør 332,4 MNOK og egenkapitalandel ved årsskiftet er 30,1 % for konsernet.

Bergen, 22. februar 2017

I styret for Hansa Borg Holding AS

Bjørn M. Wiggen
(styreleder)

Henrik Brandt

Thomas M. Frogner

Hans Savonije

Hanne Egenæss Wiig

Johan Fredrik Odfjell

Lars A. Midtgaard
(Administrerende direktør)

Hansa Borg Holding konsern

Resultatregnskap

Morselskap		Tall i TNOK	Note	Konsern	
2016	2015			2016	2015
0	0	Salgsinntekter		2 676 228	2 726 256
0	0	Særavift til staten		-1 502 203	-1 523 999
0	0	Sum driftsinntekter	14	1 174 025	1 202 257
0	0	Varekostnad		387 017	385 004
0	0	Lønn og sosiale kostnader	15	325 773	362 136
0	0	Av- og nedskrivninger	1, 2	78 171	84 636
0	0	Andre driftskostnader	15	263 092	253 199
0	0	Sum driftskostnader		1 054 053	1 084 975
0	0	Driftsresultat		119 972	117 282
65 000	65 000	Inntekt på investering i datterselskap			
2 350	2 328	Netto finansposter	21	788	4 931
67 350	67 328	Sum finansposter		788	4 931
67 350	67 328	Resultat før skattekostnad		120 760	122 213
-588	-629	Skattekostnad	13	-32 517	-34 855
66 763	66 699	Årsresultat		88 243	87 358
		Majoritetens andel		88 090	84 038
		Minoritetens andel		153	3 320
		Overføring			
1 763	1 699	Overført til (fra) annen egenkapital			
65 000	65 000	Avsatt utbytte			
66 763	66 699	Sum overføringer			

Hansa Borg Holding konsern

Balanse pr 31.12.

Morselskap		Beløp i TNOK	Note	Konsern	
2016	2015			2016	2015
0	0	Varemerke	1	23 393	22 010
0	0	Goodwill	1	107 287	110 076
0	0	Sum immaterielle eiendeler		130 680	132 086
0	0	Bygninger og tomter	2	256 623	247 568
0	0	Maskiner, inventar og transportmidler	2	215 369	206 251
0	0	Sum varige driftsmidler		471 992	453 819
470 106	468 344	Aksjer i datterselskaper	3	0	0
0	0	Aksjer i andre selskaper	4	979	65
0	0	Pensjonsmidler	12	1 627	1 643
0	0	Andre langsiktige fordringer	8	31 306	20 757
470 106	468 344	Sum finansielle anleggsmidler		33 911	22 465
470 106	468 344	Sum anleggsmidler		636 584	608 370
0	0	Varebeholdning	7	76 263	85 173
0	0	Kundefordringer	8	202 660	194 208
143 196	143 196	Konsernfordringer	9	0	0
0	0	Andre fordringer		5 438	3 867
143 196	143 196	Sum fordringer		208 098	198 075
0	0	Bankinnskudd, kontanter	6	183 747	215 824
143 196	143 196	Sum omløpsmidler		468 108	499 072
613 302	611 540	SUM EIENDELER		1 104 692	1 107 442

Hansa Borg Holding konsern

Balanse pr 31.12.

Morselskap		Beløp i TNOK	Note	Konsern	
2016	2015			2016	2015
1 000	1 000	Aksjekapital	10,11	1 000	1 000
54 510	54 510	Overkurs	10	54 510	54 510
55 510	55 510	Sum innskutt egenkapital		55 510	55 510
492 792	491 030	Annen egenkapital	10	218 594	196 154
492 792	491 030	Sum opptjent egenkapital		218 594	196 154
		Minoritetsinteresser	10	58 314	52 004
548 302	546 540	Sum egenkapital		332 418	303 668
0	0	Pensjonsforpliktelser	12	12 065	10 871
0	0	Utsatt skatt	13	22 625	22 916
0	0	Sum avsetning for forpliktelser		34 690	33 787
0	0	Pantegjeld	8,16	139 996	145 131
0	0	Annen langsiktig gjeld	8	823	600
0	0	Sum annen langsiktig gjeld		140 819	145 731
0	0	Sum langsiktig gjeld		175 509	179 518
0	0	Leverandørgjeld		81 691	89 507
0	0	Betalbar skatt	13	33 377	35 100
0	0	Skyldige offentlige avgifter		235 025	249 165
65 000	65 000	Avsatt utbytte		65 000	67 278
0	0	Annen kortsiktig gjeld	8	181 674	183 207
65 000	65 000	Sum kortsiktig gjeld		596 767	624 257
65 000	65 000	Sum gjeld		772 276	803 775
613 302	611 540	SUM EGENKAPITAL OG GJELD		1 104 692	1 107 442

Bergen 22. februar 2017

Bjørn M. Wiggen
(styreleder)

Henrik Brandt

Thomas M. Frogner

Hans Savonilje

Hanne Egenæss Wiig

Johan Fredrik Odfjell

Lars A. Midtgaard
(administrerende direktør)

Hansa Borg Holding konsern

Kontantstrømoppstilling

Morselskap		Beløp i TNOK	Konsern	
2016	2015		2016	2015
		Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter		
67 350	67 328	Resultat før skattekostnad	120 760	122 213
0	0	Periodens betalte skatt	-35 100	-43 328
0	0	Tap/gevinst ved salg av anleggsmidler	-1 397	285
0	0	Ordinære avskrivninger	78 171	84 636
		Forskjell mellom kostnadsført pensjon og inn-/utbet. i pensj.ordn.	1 210	860
-2 350	-2 328	Endring i konsernmellomværende	0	0
0	0	Endring i varelager	8 910	-6 835
0	0	Endring i kundefordringer	-8 452	12 107
0	0	Endring i leverandørgjeld	-7 816	-12 392
0	0	Endring i andre tidsavgrensningsposter	-24 921	22 331
65 000	65 000	Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	131 365	179 877
		Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter		
0	0	Innbetalinger ved salg av varige driftsmidler	1 818	950
0	0	Utbetalinger ved kjøp av varige driftsmidler	-82 329	-134 166
0	0	Utbetalinger ved kjøp av aksjer	-10 742	0
0	0	Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	-91 253	-133 216
		Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter		
0	0	Innbetalinger ved opptak av ny langsiktig gjeld	15 088	0
0	0	Utbetalinger ved nedbetaling av langsiktig gjeld	-20 000	-20 515
-65 000	-65 000	Utbetalt utbytte	-67 278	-65 000
-65 000	-65 000	Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	-72 190	-85 515
0	0	Netto endring i kontanter og kontantekvivalenter	-32 078	-38 854
0	0	Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens begynnelse	215 824	254 677
0	0	Tilgang kontanter og kontantekvivalenter som følge av oppkjøp	0	0
0	0	Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter periodens slutt	183 747	215 824
		Spesifikasjon av kontantbeholdningen ved periodens slutt		
0	0	Bankinnskudd, kontanter og lignende	183 747	215 824
		I tillegg har selskapet følgende trekkmuligheter		
0	0	Ubenyttet kassekreditt	65 000	65 000

Hansa Borg Holding konsern

Noter til konsernregnskapet for 2016

Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapsloven og god regnskapsskikk.

Bruk av estimater

Utarbeidelse av regnskaper i samsvar med regnskapsloven krever bruk av estimater. Videre krever anvendelse av selskapets regnskapsprinsipper at ledelsen må utøve skjønn. Områder som i stor grad inneholder slike skjønnsmessige vurderinger, høy grad av kompleksitet, eller områder hvor forutsetninger og estimater er vesentlige for årsregnskapet, er beskrevet i notene.

Regnskapsprinsipper for datterselskap og konsolideringsprinsipper

Konsernregnskapet omfatter følgende selskaper:

	Eierandel
<i>Mor- og datterselskaper</i>	
Hansa Borg Holding AS (morselskap)	100,00 % i Hansa Borg Bryggerier AS
* Hansa Borg Bryggerier AS eier og eier	54,44 % i Nøgne Ø Det Kompromissløse Bryggeri AS 50,00 % i Austmann Bryggeri AS

Regnskapsprinsipper for aksjer i datterselskaper

Aksjer i datterselskaper vurderes etter kostmetoden i selskapsregnskapet. Kostprisen økes når morselskapet tilfører datterselskapet økt egenkapital ved kapitalutvidelse eller når det gis konsernbidrag fra morselskapet til datterselskapet. Mottatt utbytte/konsernbidrag resultatføres i utgangspunktet som inntekt, men bare i den grad mottatt utbytte eller konsernbidrag fra datterselskapet ikke overstiger vår andel av opptjent egenkapital i selskapet etter kjøpet. Mottatt utbytte/konsernbidrag som overstiger dette beløpet føres til reduksjon av anskaffelseskost. Morselskapet regnskapsfører mottatt utbytte/konsernbidrag det samme året som datterselskapet avsetter beløpet.

Konsolideringsprinsipper

Datterselskapet blir konsolidert fra det tidspunkt kontrollen er overført til konsernet (oppkjøpstidspunktet).

Kjøp av datterselskap

Kjøpte datterselskaper regnskapsføres i konsernregnskapet basert på morselskapets anskaffelseskost. Anskaffelseskost tilordnes virkelig verdi av identifiserbare eiendeler og gjeld i datterselskapet, som oppføres i konsernregnskapet til virkelig verdi på oppkjøpstidspunktet. Eventuell merverdi ut over hva som kan henføres til identifiserbare eiendeler og gjeld balanseføres som goodwill. Goodwill behandles som en residual og balanseføres med den andelen som er observert i oppkjøpstransaksjonen. Merverdier i konsernregnskapet avskrives over de oppkjøpte eiendelenes forventede levetid.

Eliminering av interne poster

I konsernregnskapet erstattes posten aksjer i datterselskap med datterselskapets eiendeler og gjeld. Konsernregnskapet utarbeides som om konsernet var en økonomisk enhet. Transaksjoner, urealisert fortjeneste og mellomværende mellom selskapene i konsernet elimineres.

Salgsinntekter

Inntekter ved salg av varer og tjenester vurderes til virkelig verdi av vederlaget, netto etter fradrag for merverdiavgift, returer, rabatter og avslag. Særavgift til staten inkluderes i salgsinntektene og trekkes ut på egen linje i resultatregnskapet. Salg av varer resultatføres når en enhet innenfor konsernet har levert sine produkter til kunden og det ikke er uoppfylte forpliktelser som kan påvirke kundens aksept av produktet. Levering er ikke foretatt før produktene er sendt til avtalt sted og risiko knyttet til tap og ukurans er overført til kundene. Erfarte historiske data anvendes for å estimere og regnskapsføre avsetninger for kvantumsrabatter og retur på salgstidspunktet.

Klassifisering av balanseposter

Eiendeler bestemt til varig eie eller bruk klassifiseres som anleggsmidler. Eiendeler som er tilknyttet varekretsløpet klassifiseres som omløpsmidler. Fordringer klassifiseres som omløpsmidler hvis de skal tilbakebetales i løpet av ett år. For gjeld legges analoge kriterier til grunn. Første års avdrag på langsiktig gjeld og langsiktige fordringer klassifiseres likevel ikke som kortsiktig gjeld eller omløpsmidler.

Anskaffelseskost

Anskaffelseskost for eiendeler omfatter kjøpesummen for eiendelen, med fradrag for bonuser, rabatter og lignende, og med tillegg for kjøpsutgifter (frakt, toll, offentlige avgifter som ikke refunderes og eventuelle andre direkte kjøpsutgifter). Ved kjøp i utenlandsk valuta balanseføres eiendelen til kursen på transaksjonstidspunktet.

For varige driftsmidler og immaterielle eiendeler omfatter anskaffelseskost også direkte utgifter for å klargjøre eiendelen for bruk, for eksempel utgifter til testing av eiendelen.

Immaterielle eiendeler og goodwill

Goodwill har oppstått i forbindelse med kjøp av datterselskap og avskrives over forventet levetid.

Utgifter til andre immaterielle eiendeler balanseføres i den utstrekning kriteriene for balanseføring er oppfylt. Dette innebærer at slike utgifter balanseføres når og fra det tidspunkt det anses som sannsynlig at de fremtidige økonomiske fordelene knyttet til eiendelen vil tilflyte selskapet og anskaffelseskost kan måles pålitelig. Balanseførte immaterielle eiendeler avskrives lineært over forventet levetid.

Varige driftsmidler

Tomter avskrives ikke. Andre varige driftsmidler balanseføres og avskrives lineært til restverdi over driftsmidlenes forventede utnyttbare levetid dersom de har en kostpris som overstiger TNOK 15. Driftsmidlenes utnyttbare levetid, samt restverdi, vurderes på hver balansedag og endres hvis nødvendig. Vedlikehold av driftsmidler kostnadsføres løpende under driftskostnader. Påkostninger eller forbedringer tillegges driftsmidlets kostpris og avskrives i takt med driftsmidlet. Skillet mellom vedlikehold og påkostning/forbedring regnes i forhold til driftsmidlets stand ved kjøp av driftsmidlet. Leide (leasede) driftsmidler balanseføres som driftsmidler hvis leiekontrakten anses som finansiell.

Nedskrivning av anleggsmidler

Ved indikasjon om at balanseført verdi av et anleggsmiddel er høyere enn virkelig verdi, foretas det test for verdifall. Testen foretas for det laveste nivå av anleggsmidler som har selvstendige kontantstrømmer. Hvis balanseført verdi er høyere enn både salgsverdi og gjenvinnbart beløp (nåverdi ved fortsatt bruk/eie), foretas det nedskrivning til det høyeste av salgsverdi og gjenvinnbart beløp.

Tidligere nedskrivninger reverseres hvis forutsetningene for nedskrivningen ikke lenger er til stede (med unntak for nedskrivning av goodwill).

Varelager

Varer vurderes til det laveste av anskaffelseskost (etter FIFO-prinsippet) og virkelig verdi. For råvarer er gjenanskaffelseskost brukt som tilnærming til virkelig verdi. For ferdig tilvirkede varer og varer under tilvirkning består anskaffelseskost av utgifter til produktutforming, materialforbruk, direkte lønnskostnader, andre direkte kostnader og indirekte produksjonskostnader (basert på normal kapasitet). Virkelig verdi er estimert salgspris fratrukket kostnader for ferdigstilling og salg.

Emballasje i form av kasser og flasker som ikke inngår i poolordning, er balanseført og avskrives over forventet levetid.

Fordringer

Kundefordringer føres opp i balansen etter fradrag for avsetning til forventede tap og mulig panteansvar. Avsetning til tap er gjort på grunnlag av individuell vurdering av fordringene og en tilleggsavsetning som skal dekke øvrig påregnelig tapsrisiko. Vesentlige økonomiske problemer hos kunden, sannsynligheten for at kunden vil gå konkurs eller gjennomgå økonomisk restrukturering og utsettelse og mangler ved betalinger anses som indikatorer på at kundefordringer må nedskrives.

Andre fordringer, både omløpsfordringer og anleggsfordringer, føres opp til det laveste av pålydende og virkelig verdi. Virkelig verdi er nåverdien av forventede framtidige innbetalinger. Det foretas likevel ikke neddiskontering når effekten av neddiskontering er uvesentlig for regnskapet. Avsetning til tap vurderes på samme måte som for kundefordringer.

Kortsiktige plasseringer

Kortsiktige plasseringer (aksjer og andeler som er omløpsmidler) vurderes til det laveste av gjennomsnittlig anskaffelseskost og virkelig verdi på balansedagen. Mottatt utbytte og andre utdelinger resultatføres som annen finansinntekt.

Gjeld

Gjeld balanseføres til nominelt gjeldsbeløp.

Utenlandsk valuta

Fordringer og gjeld i utenlandsk valuta vurderes etter kursen ved regnskapsårets slutt. Realiserte og urealiserte kursgevinster og kurstap klassifiseres som finansielle poster.

Finansielle instrumenter

Selskapet benytter ulike finansielle derivater i forbindelse med styring av finansiell risiko. Selskapet anvender derivater kun for sikringsformål. Gevinst og tap på sikringsforretninger som ikke tilfredsstiller kravene til sikringsbokføring resultatføres. Sikringsforretninger dokumenteres i henhold til kravene etter god regnskapsskikk både hva gjelder beskrivelse av type instrument som benyttes, hva som skal sikres og beregning av sikringseffektivitet. Sikringsforretninger i selskapet klassifiseres som kontantstrømsikring som sikrer fremtidige forventede transaksjoner/kontantstrømmer. Sikringen anvendes til å redusere risiko knyttet til renter samt valuta ved innkjøp av råvarer.

Markedsbidrag

Markedsbidrag til kunder balanseføres hvis avtalen løper utover ett år, og periodiseres over avtaleperioden i henhold til brøken omsatt volum til kunden i perioden/avtalt totalvolum i avtalen. Avsetning til tap på markedsbidrag gjøres på grunnlag av individuelle vurderinger

Kostnadsføringsprinsipp

Utgifter kostnadsføres som hovedregel i samme periode som tilhørende inntekt (sammenstillingsprinsippet). Urealisert tap resultatføres (forsiktighetsprinsippet)

Pensjoner

Konsernet har pensjonsordninger som omfatter alle fast ansatte. Selskapet har både innskuddsplaner og ytelsesplaner.

Hovedordningen for de ansatte er en innskuddsplan. Ved innskuddsplaner betaler selskapet innskudd til et forsikringsselskap. Selskapet har ingen ytterligere betalingsforpliktelse etter at innskuddene er betalt. Innskuddene regnskapsføres som lønnskostnad. Eventuelle forskuddsbetalte innskudd balanseføres som eiendel (pensjonsmidler) i den grad innskuddet kan refunderes eller redusere framtidige innbetalinger.

En ytelsesplan er en pensjonsordning som ikke er en innskuddsplan. Typisk er en ytelsesplan en pensjonsordning som definerer en pensjonsutbetaling som en ansatt vil motta ved pensjonering. Pensjonsutbetalingen er normalt avhengig av flere faktorer, som alder, antall år i selskapet og lønn. Den balanseførte forpliktelsen knyttet til ytelsesplaner er nåverdien av de definerte ytelsene på balansedagen minus virkelig verdi av pensjonsmidlene (innbetalte beløp til forsikringsselskap), justert for ikke resultatførte estimatavvik og ikke resultatførte kostnader knyttet til tidligere perioders pensjonsopptjening. Pensjonsforpliktelsen beregnes årlig av en uavhengig aktuar ved bruk av en lineær opptjeningsmetode.

Planendringer amortiseres over forventet gjenværende opptjeningstid. Det samme gjelder estimatavvik som skyldes ny informasjon eller endringer i de aktuarmessige forutsetningene, i den grad de overstiger 10 % av den største av pensjonsforpliktelsene og pensjonsmidlene (korridor).

Skatt

Skattekostnaden i resultatregnskapet omfatter både periodens betalbare skatt og endring i utsatt skatt. Utsatt skatt beregnes med aktuell skattesats på grunnlag av de midlertidige forskjeller som eksisterer mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier, samt eventuelt ligningsmessig underskudd til fremføring ved utgangen av regnskapsåret. Skatteøkende og skattereduserende midlertidige forskjeller som reverseres eller kan reserveres i samme periode er utlignet. Oppføring av utsatt skattefordel på netto skattereduserende forskjeller som ikke er utlignet og underskudd til fremføring, begrunnes med antatt fremtidig inntjening. Utsatt skatt og skattefordel som kan balanseføres oppføres netto i balansen.

Skatt på avgitt konsernbidrag som føres som økt kostpris på aksjer i datterselskap, og skatt på mottatt konsernbidrag som føres som reduksjon av balanseført beløp på investering i datterselskap, føres direkte mot skatt i balansen (mot betalbar skatt hvis konsernbidraget har virkning på betalbar skatt og mot utsatt skatt hvis konsernbidraget har virkning på utsatt skatt).

Panteansvar/emballasje

Panteemballasje som eies av Hansa Borg Bryggerier AS vurderes som et driftsmiddel og avskrives over driftsmidlets levetid. Panteansvar for egen emballasje ute i markedet vurderes til panteverdi. Beholdningen av panteemballasje som eies av Rentpack AS og Coca-Cola Drikker AS vurderes til panteverdi. Tomemballasje inngår under andre kortsiktige fordringer. Emballasje inngår som en del av full tilvirkningskost.

Kontantstrømoppstilling

Kontantstrømoppstillingen utarbeides etter den indirekte metoden. Kontanter og kontantekvivalenter omfatter kontanter, bankinnskudd og andre kortsiktige likvide plasseringer, som umiddelbart og med uvesentlig kursrisiko kan konverteres til kjente kontantbeløp og med forfallsdato kortere enn tre måneder fra anskaffelsesdato.

Angivelse av beløp i notene

Alle beløp i notene er angitt i TNOK med mindre annet er særskilt opplyst.

Note 1 Immaterielle eiendeler og goodwill

Konsernet

Immaterielle eiendeler	Varemerke	Goodwill	Sum
Anskaffelseskost 01.01.	32 875	381 827	414 702
Tilgang ved konserndannelse	2 600	10 430	13 030
Avgang	0	0	0
Anskaffelseskost 31.12.	35 475	392 257	427 732
Akkumulerte avskrivninger 31.12.	12 082	284 970	297 052
Balanseført verdi 31.12.	23 393	107 286	130 680
Årets avskrivninger	1 217	13 219	14 436
Forventet økonomisk levetid	10-25 år	20 år	
Avskrivningsplan	Lineær	Lineær	

Avskrivningstid for goodwill og varemerke er basert på generelle vurderinger, samt konkrete kalkyler knyttet til kjøp av de ulike virksomheter (HBB, Olden, Hansa/Borg/Christiansands Bryggerier, Nøgne Ø og Austmann Bryggeri)

Goodwill fra følgende kjøp avskrives over mer enn 5 år:

	Kjøpsår/ avskr.tid	Årets avskrivning	Bokført verdi pr 31.12.16
Austmann AS	2016/10	956	9 474
Nøgne Ø Det Kompromissløse Bryggeri AS	2013/20	3 231	54 932
Hansa Borg Bryggerier AS	1999/23	7 304	37 573
Hansa Bryggerier	1997/23	1 446	5 308
Olden Brevatn	1997/20	282	0
Sum		13 219	107 287

Avskrivningsplan over mer enn 5 år er begrunnet i produkter med sterk lokal forankring og lang forventet levetid

Note 2 Varige driftsmidler

Konsernet

Varige driftsmidler	Bygninger og tomter	Maskiner inventar, mv	Sum varige driftsmidler
Anskaffelseskost 01.01.	468 132	1 315 578	1 783 710
Tilgang	18 805	63 524	82 329
Avgang	0	-421	-421
Anskaffelseskost 31.12.	486 937	1 378 681	1 865 618
Akkumulerte avskrivninger 31.12.	230 314	1 163 312	1 393 626
Balanseført verdi 31.12.	256 623	215 369	471 992
Årets avskrivninger	9 750	53 985	63 735
Nedskrivning driftsmidler		0	0
Forventet økonomisk levetid	20 - 50 år	3 - 15 år	
Avskrivningsplan	Lineær	Lineær	

Opplysninger om ikke balanseførte leieavtaler:

	Maskiner inventar, mv
Årlig leie	1 548
Leieavtalens varighet	5 år

Note 3 Datterselskap

Morselskapet

Investeringene i datterselskap regnskapsføres etter kostmetoden.

Datterselskap	Forretnings- kontor	Eierandel	Egenkapital siste år (100 %)	Resultat siste år (100 %)	Balanseført verdi
Hansa Borg Bryggerier AS	Bergen	100,00 %	156 215	99 082	470 106
Balanseført verdi 31.12.					470 106

Nøgne Ø Det Kompromissløse Bryggeri AS er datterselskap av Hansa Borg Bryggerier AS.

Austmann AS er datterselskap av Hansa Borg Bryggerier AS

Note 4 Investeringer i aksjer og andeler

Konsernet

	Eierandel	Balanseført verdi
Aksjer i andre selskaper	< 5%	978
Balanseført verdi 31.12.		978

Morselskapet		Markedsverdi derivater	Konsernet	
2016	2015		2016	2015
0	0	Valutaterminkontrakter	324	4 227
0	0	Rentebytteavtaler	-5 832	-9 449
0	0	Sum	-5 508	-5 222

Valutarisiko

Konsernet har en relativt lav økonomisk risiko knyttet til utviklingen i valutakurser. Konsernetsvalutarisiko knytter seg kun til kjøp av råvarer i utenlandsk valuta. I tråd med konsernets sikringsstrategi benytter konsernet valutaterminkontrakter for å sikre mellom 30 % og 70 % av forventet årlig innkjøp i utenlandsk valuta.

Sikringsbokføring er benyttet for valutaterminkontraktene (kontantstrømsikring). I samsvar med god regnskapsskikk, regnskapsføres ikke sikringsobjektet (fremtidige varekjøp) eller verdiendring på sikringsinstrumentet (valutaterminkontrakter). Realiserte og urealiserte gevinster og tap resultatføres først når varekjøpene påvirker resultatregnskapet.

Renterisiko

Konsernet har langsiktig gjeld med fast og flytende rente, og har således økonomisk risiko knyttet til utviklingen i renter. Total rentebærende pantegjeld per 31.12. er TNOK 140.819. Konsernet benytter rentebytteavtaler til fastrente på langsiktig gjeld for å sikre flytende rente på gjelden. Per 31.12. har konsernet en rentebytteavtaler med rente på 4,10 % som løper til 2018. Andelen gjeld som er rentesikret er fallende.

Sikringsbokføring er benyttet for rentebytteavtalene (kontantstrømsikring). I samsvar med god regnskapsskikk, regnskapsføres ikke sikringsobjektet (renter som forfaller) eller verdiendring på sikringsinstrumentet (rentebytteavtaler). Realiserte og urealiserte gevinster og tap resultatføres (rentekostnad) først når rentene som forfaller påvirker resultatregnskapet.

Note 6 Bankinnskudd, kontanter og lignende

Hansa Borg Bryggerier AS har ingen bundne betalingsmidler per 31.12., men det er stilt bankgaranti (skattetrekksgaranti) på MNOK 20,5 i Hansa Borg Bryggerier AS. Nøgne Ø Det Kompromissløse Bryggeri AS og Austmann AS har bundne betalingsmidler (skattetrekk) på hhv. TNOK 555 og TNOK 177 per 31.12., som også utgjør bundne midler for konsernet. Per 31.12. var skyldig skattetrekk MNOK 10,1.

Det er inngått konsernkontoavtale med DNB hvor Hansa Borg Holding AS og Hansa Borg Bryggerier AS inngår i ordningen. Konsernet har en total kreditramme på MNOK 65 på konsernkonto per 31.12.

Note 7 Varebeholdninger

Morselskapet			Konsernet	
2016	2015		2016	2015
0	0	Lager av råvarer	26 626	27 481
0	0	Lager av varer under tilvirkning	6 215	6 689
0	0	Lager av innkjøpte og egentilvirkede ferdigvarer	43 422	51 003
0	0			
0	0	Sum	76 263	85 173

Varebeholdningen er vurdert til anskaffelseskost fratrukket ukurans med TNOK 1.941.

Note 8 Fordringer og gjeld

Morselskapet		Kundefordringer	Konsernet	
2016	2015		2016	2015
0	0	Kundefordringer til pålydende	207 467	200 542
0	0	Avsetning til tap på kundefordringer	-4 808	-6 334
0	0	Kundefordringer i balansen	202 660	194 208

Morselskapet		Fordringer med forfall senere enn ett år	Konsernet	
2016	2015		2016	2015
0	0	Andre kortsiktige fordringer		0
0	0	Andre langsiktige fordringer	31 306	20 757
0	0	Sum	31 306	20 757

Morselskapet		Kortsiktig gjeld	Konsernet	
2016	2015		2016	2015
0	0	Skyldig ferielønn og andre sosiale kostnader	27 057	29 679
0	206	Annen kortsiktig gjeld	154 617	153 528
0	206	Sum	181 674	183 207

Morselskapet		Langsiktig gjeld med forfall senere enn ett år	Konsernet	
2016	2015		2016	2015
0	0	Gjeld til kredittinstitusjoner	139 996	145 131
0	0	Gjeld til konsernselskaper	0	0
0	0	Annen langsiktig gjeld	823	600
0	0	Sum	140 819	145 731

Beskrivelse av konsernets langsiktige gjeld

Långiver	Saldo 31.12.16	Avdrag og forfall					2020 og senere
		2016	2017	2018	2019		
DnB NOR	121 000	20 000	20 000	20 000	20 000	41 000	
Sparebanken Sør	18 594	544	544	544	544	16 418	
DnB NOR	402	150	83	70	70	29	
Sum pantegjeld	139 996	20 694	20 627	20 614	20 614	57 447	
Annen langsiktig gjeld	600	0	0	0	0	600	
Sum annen langsiktig	600	0	0	0	0	600	

Konsernet har covenantskrav knyttet til langsiktig gjeld og innvilget kassekreditt i DNB. Det kreves at konsernets netto rentebærende gjeld (med fradrag for ansvarlig lån og bankinnskudd) dividert på EBITDA er mindre enn 4,0 per 31.12. Tilsvarende er det krav til at bokført egenkapital ikke utgjør mindre enn 20,0 % av totalkapitalen per 31.12.2016 og ved utgangen av 2016 viser ledelsens beregninger at disse kravene er innfridd.

Note 9 Mellomværende med selskap i samme konsern m.v.**Morselskapet**

	Andre fordringer		Øvrig langsiktig gjeld	
	2016	2015	2016	2015
Foretak i samme konsern	143 196	143 196	0	0
Sum	143 196	143 196	0	0

	Annen kortsiktig gjeld	
	2016	2015
Foretak i samme konsern		0

Note 10 Egenkapital**Konsernet**

Årets endring i egenkapital	Aksjekapital	Overkurs	Minoritets- interesser	Annen egenkapital	Sum
Egenkapital 01.01.	1 000	54 510	52 004	196 154	303 668
Årets resultat	0	0	153	88 090	88 243
Inntreden Austmann IB			10 712	-650	10 062
Justering minoritetsinteresser	0	0	-4 555	0	-4 555
Avsatt utbytte	0	0	0	-65 000	-65 000
Egenkapital 31.12.	1 000	54 510	58 314	218 594	332 418

Morselskapet

Årets endring i egenkapital	Aksjekapital	Overkurs	Annen egenkapital	Sum
Egenkapital 01.01.		1 000	491 030	546 540
Årets resultat		0	66 763	66 763
Kapitalnedsettelse				0
Avsatt utbytte		0	-65 000	-65 000
Egenkapital 31.12.	1 000	54 510	492 793	548 302

Note 11 Aksjekapital og aksjonærinformasjon

Aksjekapitalen på NOK 1.000.000 består av 54 600 aksjer á NOK 18,32. Alle aksjer har like rettigheter.

Oversikt over de største aksjonærene 31.12.

	Antall	Eierandel
Nye Borg Bryggerier Holding AS	40 950	75 %
Royal Unibrew AS (Danmark)	13 650	25 %
Totalt antall aksjer	54 600	100 %

Styremedlem Hanne Egenæss Wiig eier aksjer indirekte i konsernet gjennom aksjer i selskapet Borg Invest AS. Styremedlemmene Hans Savonije og Henrik Brandt eier aksjer indirekte i konsernet gjennom aksjer i Royal Unibrew AS. Det er ellers ikke eiet aksjer eller rettigheter til aksjer per 31.12. av administrerende direktør, medlemmer av styret, ledende ansatte eller nærstående til disse.

Note 12 Pensjoner

Hovedordningen for de ansatte (unntatt delvis uføre) i konsernet er innskuddsbaserte kollektive ordninger, der forpliktelsene er dekket gjennom et forsikringsselskap.

Gjenværende pensjonsforpliktelser (ytelsesbaserte ordninger) knyttet til delvis uføre, øvrige driftspensjoner, lederavtale samt AFP- og gavepensjoner, er aktuarberegnet og balanseført. Disse ordningene finansieres over selskapets drift.

Enkelte av ordningene har en overfinansiering, disse er vist brutto i balansen i henhold til god regnskapsskikk. Overfinansieringen er sannsynliggjort ved at fremtidige netto pensjonskostnader vil føre til en reduksjon av overfinansieringen i fremtiden.

Konsernet har en avtalefestet førtidspensjonsordning (AFP). Den nye AFP-ordningen, som gjelder fra og med 1.1.2011 er å anse som en ytelsesbasert flerforetaksordning, men regnskapsføres som en innskuddsordning frem til det foreligger pålitelig og tilstrekkelig informasjon slik at konsernet kan regnskapsføre sin proporsjonale andel av pensjonskostnad, pensjonsforpliktelse og pensjonsmidler i ordningen. Konsernets forpliktelser er dermed ikke balanseført som gjeld. AFP-forpliktelsen etter den gamle ordningen var balanseført som gjeld, ble inntektsført i 2010. Det er imidlertid balanseført en avsetning for å dekke opp en forventet utbetaling knyttet til en underdekning i den tidligere AFP-ordningen.

Konsernets pensjonsordninger tilfredsstillere kravene i lov om obligatorisk tjenstepensjon.

Pensjonskostnader er presentert som lønnskostnad i resultatregnskapet.

	Konsernet 2016	Konsernet 2015
Netto pensjonskostnad		
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	1 232	1 508
Rentekostnad av pensjonsforpliktelsen	694	678
Avkastning på pensjonsmidler	-602	-577
Estimatavvik	65	1 265
Administrasjonskostnader	194	173
Arbeidsgiveravgift	188	208
Netto pensjonskostnad ytelsesordninger	1 771	3 256

	Konsernet 2016	Konsernet 2015
Avstemming av årets pensjonskostnad		
Netto forpliktelse per 1.1	-9 514	-8 368
- Netto forpliktelse per 31.12. ytelsesordninger	10 521	9 228
Tilgang forpliktelse som følge av oppkjøp	0	0
Utbetalinger pensjon inkl. arbeidsgiveravgift	764	2 396
Netto pensjonskostnad ytelsesordninger	1 771	3 256

	Sikret ordning	
	2016	2015
Netto pensjonsmidler i konsernet		
Beregnete pensjonsforpliktelser pr 31.12.	15 879	18 034
Pensjonsmidler (til markedsverdi) pr 31.12.	-17 683	-18 706
Estimatavvik	177	-971
Arbeidsgiveravgift		0
Netto pensjonsmidler i balansen	-1 627	-1 643

	Usikret ordning	
	2016	2015
Netto pensjonsforpliktelse i konsernet		
Beregnete pensjonsforpliktelser pr 31.12.	13 099	11 864
Estimatavvik	-2 881	-2 666
Arbeidsgiveravgift	1 847	1 673
Netto pensjonsforpliktelse	12 065	10 871

Økonomiske forutsetninger	2016	2015
Diskonteringsrente	2,60 %	2,50 %
Forventet avkastning på fondsmidler	3,60 %	3,30 %
Årlig forventet lønnsvekst	2,50 %	2,50 %
Årlig forventet G-regulering	2,25 %	2,25 %
Årlig forventet regulering pensjoner under utbetaling	0,00 %	0,00 %

De aktuariemessige forutsetningene er basert på vanlige benyttede forutsetninger innen forsikring når det gjelder demografiske faktorer.

Note 13 Skatt

Beregning av utsatt skatt/utsatt skattefordel

Morselskapet			Konsernet	
2016	2015		2016	2015
		Midlertidige forskjeller		
0	0	Anleggsmidler	74 950	66 751
0	0	Varemerke	23 315	21 906
0	0	Omløpsmidler	695	5 312
0	0	Avsetninger for forpliktelser	-13 425	-11 139
0	0	Gevinst- og tapskonto	1 218	1 522
0	0	Kortsiktig gjeld	7 309	5 146
0	0	Netto midlertidige forskjeller	94 062	89 498
0	0	Underskudd til fremføring	-1 068	0
0	0	Grunnlag for utsatt skatt	92 994	89 498
0	0	Utsatt skatt	22 625	22 916
0	0	Herav ikke balanseført utsatt skattefordel	0	0
0	0	Utsatt skatt i balansen	22 625	22 916

Grunnlag for skattekostnad, endring i utsatt skatt og betalbar skatt

		Grunnlag for betalbar skatt		
67 350	67 328	Resultat før skattekostnad	120 760	122 213
-65 000	-65 000	Permanente forskjeller	13 818	11 508
2 350	2 328	Grunnlag for årets skattekostnad	134 578	133 721
0	0	Forskjell MF ligningspapirer og regnskap i fjor	0	0
0	0	Tilgang skatteposisjoner som følge av oppkjøp	0	0
0	0	Endring i midlertidige resultatforskjeller	-1 072	-3 720
2 350	2 328	Gr.lag for betalbar skatt i res.regnsk.	133 506	130 001
-2 350	-2 328	Mottatt/(avgitt) konsernbidrag direkte balanseført	0	0
0	0	Benyttet fremførbart underskudd	0	0
0	0	Skattepliktig inntekt	133 506	130 001

Fordeling av skattekostnaden

588	629	Betalbar skatt (25 % av grunnlag for betalbar skatt i resultatregnskapet)	33 377	35 100
0	0	For mye, for lite avsatt i fjor	0	0
588	629	Sum betalbar skatt	33 377	35 100
0	0	Effekt av endret utsatt skatt pga. oppkjøp	0	0
0	0	Endring i utsatt skatt pga. endret sats	-291	-245
		Endring i utsatt skatt pga. endret sats	-569	0
588	629	Skattekostnad (25 % av grunnlag for årets skattekostnad)	32 517	34 855

Betalbar skatt i balansen

588	629	Betalbar skatt (25 % av grunnlag for betalbar skatt)	33 377	35 100
0	0	Tilgang betalbar skatt som følge av oppkjøp	-	0
-588	-629	Skattevirkning av konsernbidrag	-	0
0	0	Betalbar skatt i balansen	33 377	35 100

Note 14 Salgsinntekter

Konsernet selger sine produkter hovedsaklig i Norge til både dagligvarekjeder og utelivsmarkedet.

Note 15 Lønnskostnader, antall ansatte, godtgjørelser, lån til ansatte mm.

Morselskapet			Konsernet	
2016	2015	Lønnskostnader	2016	2015
0	0	Lønninger	231 352	255 079
0	0	Arbeidsgiveravgift	37 301	41 625
0	0	Pensjonskostnader	17 390	21 013
0	0	Andre ytelser	39 730	44 419
0	0	Sum	325 773	362 136

Sysselsatte årsverk i regnskapsåret har vært 0 i morselskapet og 462 i konsernet.

Av pensjonskostnader utgjør TNOK 1.771. kostnad relatert til ytelsesbaserte ordninger, se note 12.

Ytelser til ledende personer	Adm. dir.		Styret	
	2016	2015	2016	2015
Lønn	2 797	2 723	0	0
Bonus	1 929	2 899	0	0
Annen godtgjørelse	73	70	1 440	1 410
SUM	4 799	5 692	1 440	1 410

Pr. 31.12. er det avsatt, men ikke utbetalt kr 2,5 mill i bonus til adm. dir. og øvrig ledergruppe. Adm. dir. har avtale om lønn i ett år etter eventuell fratreden fra sin stilling. Kompensasjonsordningen til adm. dir. består, i tillegg til fast lønn, av to hovedelementer.

Del 1: Årsbonusordning som etter visse kriterier kan gi inntil 60 % av gjeldende fastlønn.

Del 2: Langsiktig incentivordning som er bundet opp til virksomhetens økonomiske utvikling/verdistigning over tid.

Medlemmene i toppledergruppen har ordning tilsvarende adm. dir., men med maksimalt tak på 30% av årslønn for årsbonus.

Det er ikke gitt andre lån/sikkerhetsstillelse til daglig leder, styreformann eller andre nærstående parter. Det er ikke gitt enkeltlån eller sikkerhetsstillelse som utgjør mer enn 5 % av selskapets egenkapital.

Revisor

Kostnadsført godtgjørelse til revisor ekskl. merverdiavgift fordeler seg slik:

	2016	2015
	Konsern	Konsern
Lovpålagt revisjon (inkl. teknisk bistand med årsregnskap)	805	769
Andre attestasjonstjenester	31	63
Skatterådgivning (inkl. teknisk bistand med ligningspapirer)	86	85
Annen teknisk bistand	357	204
Sum	1 279	1 121

Note 16 Pant og garantier

Morselskapet		Garantiansvar	Konsernet	
2016	2015		2016	2015
0	0	Pantsikrede garantistillelser	28 589	27 722
0	0	Andre garantistillelser	15 000	15 000
0	0	Sum garantiansvar	43 589	42 722

Morselskapet		Gjeld sikret ved pant	Konsernet	
2016	2015		2016	2015
0	0	Gjeld sikret ved pant	139 996	145 131
0	0	Gjeld sikret ved pant	139 996	145 131

Morselskapet		Balanseført verdi av pantsatte eiendeler	Konsernet	
2016	2015		2016	2015
0	0	Tomter/bygg	256 623	247 568
0	0	Maskiner, inventar og transportmidler	215 369	206 251
0	0	Varer	76 263	85 173
0	0	Kundefordringer	202 660	194 208
0	0	Sum	750 915	733 200

Eiendeler i alle konsernselskaper er stilt som sikkerhet for konsernets gjeld til DNB.

Morselskapet		Eiendelene er i tillegg stilt som sikkerhet for	Konsernet	
2016	2015		2016	2015
0	0	Ubenyttet kassekreditt	65 000	65 800
0	0	Sum	65 000	65 800

Note 17 Miljø

Fylkesmannens miljøvernmyndigheter gir utslippstillatelser til selskapets virksomhet. Her er det satt grense på mengde avløpsvann, temperatur og KOF-innhold i avløpsvann. KOF er et uttrykk for organisk materiale i avløpsvannet. Vi har ikke mottatt bøter, pålegg eller erstatningskrav på grunn av brudd på miljøbestemmelser i 2016 for noen av virksomhetene i selskapet. Det har ikke vært foretatt nedskrivninger på driftsmidler grunnet miljøforhold.

Følgende miljø- og særavgifter forholder selskapet seg til:

Stortingets miljøavgifter på emballasje jfr. Forskrift om retursystemer for emballasje til drikkevarer av 10.12.93 – avgift på glass og boks.

Medlemskap i Materialretur, et selskap for innsamling og gjenvinning av emballasje – en avtale mellom Miljøverndepartementet og industrien. Her innbetales de til en hver tid avtalte avgifter på plast, kartong, drikkekartong, bølge- og massiv papp, glass (flasker) og metall (bokser, kapsler).

Ved innlevering av spesialavfall (olje, kjemikalier, kjølere osv) innbetaler vi den til enhver tid gjeldende avgift.

Iverksatte tiltak som forhindrer eller reduserer sannsynligheten for miljøskader er glattvannstanker, utjevningsbasseng, mask- og berme installasjoner, avfallssortering og kurs- og opplæringstiltak rettet mot miljøforhold.

Note 18 Betingede utfall

Selskapet er ved regnskapsårets slutt ikke kjent med vesentlige forhold med betingede utfall som skulle vært hensyntatt i årsregnskapet eller informert om i noter til regnskapet.

Note 19 Transaksjoner med nærstående parter

Ytelser til ledende ansatte og mellomværende med konsernselskaper

Ytelser til ledende ansatte er omtalt i note 15, og mellomværende med konsernselskaper er omtalt i note 9.

Hansa Borg Bryggerier AS har en kortsiktig gjeld til morselskapet Hansa Borg Holding AS på TNOK 78 196 per 31.12.2016. I henhold til låneavtale er gjelden renteberegnet med 12 måneders NIBOR-rente pluss påslagsmargin.

Renter utgjør TNOK 2 350 for 2016. Hansa Borg Bryggerier AS har avsatt til utytte til morselskapet Hansa Borg Holding AS på TNOK 65 000 per 31.12.2016 og Hansa Borg Holding AS har avsatt NOK 65 000 i utbytte til aksjonærene i morselskapet.

Kjøp av varer for videresalg fra Nøgne Ø Det Kompromissløse Bryggeri AS i 2016 med TNOK 14.835 og Austmann AS med TNOK 2.192

Salg av tjenester knyttet til lagerleie, "handlingfee", produksjon til/for Nøgne Ø Det Kompromissløse Bryggeri AS i 2016 med

TNOK 3.999 og tilsvarende for Austmann AS TNOK 1.352

Note 20 Hendelser etter balansedato

Det er ikke intruffet vesentlige hendelser etter balansedatoen med betydning for regnskapet per 31.12.2016.

Note 21 Poster som er slått sammen i regnskapet

Morselskapet			Konsernet	
2016	2015	Finansinntekter	2016	2015
2 350	2 328	Renteinntekt	3 299	3 913
0	0	Agio	5 071	6 628
65 000	65 000	Andre finansinntekter	31	2 607
67 350	67 328	Sum finansinntekter	8 401	13 148

Morselskapet			Konsernet	
2016	2015	Finanskostnader	2016	2015
0	0	Rentekostnad	7 016	7 547
0	0	Disagio		0
0	0	Andre finanskostnader	597	670
0	0	Sum finanskostnader	7 613	8 217

67 350	67 328	Netto finansposter (inntekt)	788	4 931
---------------	---------------	-------------------------------------	------------	--------------

Note 22 Oppkjøp

I 2013 ervervet datterselskapet Hansa Borg Bryggerier AS 54,44 % av aksjene i Nøgne Ø Det Kompromissløse Bryggeri AS. Nøgne Ø Det Kompromissløse Bryggeri AS driver håndverksmessig produksjon av spesialøl og er lokalisert i Grimstad.

Kostpris for aksjene er MNOK 52,8 merverdier er allokert til merkevarer med MNOK 23,8 med tilhørende utsatt skatt og goodwill MNOK 64,6 på 100% basis.

I 2016 ervervet datterselskapet Hansa Borg Bryggerier AS 50,00 % av aksjene i Austmann Bryggeri AS som også driver håndverksmessig produksjon av spesialøl og er lokalisert i Trondheim.

Kostpris for aksjene var MNOK 10,7. Ved foreløpig innregning er det allokert MNOK 2,6 til varemerker med tilhørende utsatt skatt TNOK 650, og resterende til goodwill MNOK 10,6 på 100% basis.

Til generalforsamlingen i Hansa Borg Holding AS

Uavhengig revisors beretning

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Hansa Borg Holding AS' årsregnskap som viser et overskudd i selskapsregnskapet på TNOK 66 763 og et overskudd i konsernregnskapet på TNOK 88 243. Årsregnskapet består av:

- selskapsregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2016, resultatregnskap og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper, og
- konsernregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2016, resultatregnskap og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening:

- er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter
- gir selskapsregnskapet et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til Hansa Borg Holding AS per 31. desember 2016 og av selskapets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.
- gir konsernregnskapet et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til konsernet Hansa Borg Holding AS per 31. desember 2016 og av konsernets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av selskapet og konsernet slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon består av årsberetningen, men inkluderer ikke årsregnskapet og revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

PricewaterhouseCoopers AS, Sandviksbodene 2A, Postboks 3984 - Sandviken, NO-5835 Bergen

T: 02316, org.no.: 987 009 713 MVA, www.pwc.no

Statsautoriserte revisorer, medlemmer av Den norske Revisorforening og autorisert regnskapsførerselskap

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon.

Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styrets og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet er ledelsen ansvarlig for å ta standpunkt til selskapets og konsernets evne til fortsatt drift, og på tilbørlig måte å opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avvirket.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i regnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelse, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimaterne og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.

- konkluderer vi på hensiktsmessigheten av ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen ved avleggelsen av regnskapet, basert på innhentede revisjonsbevis, og hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om selskapets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i regnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifierer vår konklusjon om årsregnskapet og årsberetningen. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet inntil datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapet ikke fortsetter driften.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.
- innhenter vi tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis vedrørende den finansielle informasjonen til enhetene eller forretningsområdene i konsernet for å kunne gi uttrykk for en mening om det konsoliderte regnskapet. Vi er ansvarlige for å lede, følge opp og gjennomføre konsernrevisjonen. Vi alene er ansvarlige for vår revisjonskonklusjon.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Bergen 22. februar 2017

PricewaterhouseCoopers AS

Jan Roger Hånes
Statsautorisert revisor

HANSA BORG BRYGGERIER

